

Asia C-73/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

10.2.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunal de première instance de Liège (Belgia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

30.1.2023

Kantaja:

Chaufontaine Loisirs SA

Vastaaja:

Belgian valtio

1. Pääasian kohde ja tosiseikat

- 1 Sähköisesti tarjottavat uhka- tai -rahapelit eli online-pelit säädettiin arvonlisäverollisiksi erityisesti 1.7.2016 annetulla lailla, jolla kumottiin näiden pelien osalta verovapautusjärjestelmä, jota aikaisemmin oli sovellettu yleisesti kaikkiin uhka- tai rahapeleihin ja arvontoihin.
- 2 Tämän jälkeen Cour constitutionnellessa nostettiin tästä erityisestä poikkeuksesta kumoamiskanne, jossa vedottiin toimivallan jakoa koskevien kansallisen sääntöjen rikkomiseen ja erityisesti arvonlisäverodirektiivin taustalla olevan verotuksen neutraalisuuden periaatteen loukkaamiseen siltä osin kuin kyseisellä lailla luotiin ero yhtäältä sähköisiin peleihin ja vedonlyönteihin ja toisaalta fyysisiin peleihin ja vedonlyönteihin sekä sähköisiin ja fyysisiin arvontoihin sovellettavien arvonlisäverojärjestelmien välille.
- 3 Cour constitutionnelle hyväksyi toimivallan jakoa koskevien kansallisen sääntöjen rikkomista koskevat kanneperusteet ja totesi, ettei muita kanneperusteita ja etenkin verotuksen neutraalisuuden periaatteen loukkaamista koskevaa perustetta

ollut tarpeen tutkia, koska ne eivät voi johtaa säännösten laajempaan kumoamiseen.

- 4 Näin ollen Cour constitutionnelle kumosi 1.7.2016 annetun lain kyseiset säännökset 21.5.2018 alkaen ja täsmensi, että niiden vaikutukset pidettäisiin voimassa siltä osin kuin oli kyse ajanjaksolta 1.7.2016–21.5.2018 jo maksetuista veroista, koska kyseisten verojen palauttamisesta aiheutuisi varainhoidollisia ja hallinnollisia vaikeuksia (ks. tuomio 22.3.2018, 34/2018 ja tuomio 8.11.2018, 155/2018).
- 5 Kantajalla on online-kasino. Se haki palautusta 1.7.2016–22.5.2018 järjestämistään sähköisistä peleistä ja vedonlyönneistä maksamastaan arvonlisäverosta, jonka pääoma oli 640 478, 825 euroa.
- 6 Verohallinto hylkäsi hakemuksen 1.12.2020 tekemällään päätöksellä sillä perusteella, että edellytykset palauttamishakemuksen esittämiselle eivät täyttyneet.
- 7 Kantaja nosti tästä kanteen ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa.

2. Oikeussäännöt, joihin viitataan

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta

- 8 SEUT 267 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

a) perussopimusten tulkinnasta,

b) unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta.

--

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen.

--”

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY

- 9 Kyseisen direktiivin 135 artiklan 1 kohdan i alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on vapautettava verosta seuraavat liiketoimet:

--

i) vedonlyönti, arvonta ja muut uhka- tai rahapelit, jollei kunkin jäsenvaltion säättämistä edellytyksistä ja rajoituksista muuta johdu;

— —”

3. Asianosaisten lausumat

A. *Kantaja*

- 10 Kantaja väittää ensinnäkin, että riidanalainen arvonlisävero kannettiin arvonlisäverodirektiivin taustalla olevan verotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaisesti. Se kyseenalaistaa myös sen, että kumotun lain vaikutukset pysytettiin voimassa kyseisen ajanjakson ajan.
- 11 Kantaja riitauttaa erilaisen kohtelun Loterie nationalen sähköisesti tarjoamien tuotteiden, kuten arvontojen (jotka on vapautettu arvonlisäverosta), ja yksityisten talouden toimijoiden sähköisesti tarjoamien pelien ja vedonlyöntien (jotka ovat arvonlisäverollisia) välillä.
- 12 Kantaja täsmentää, että uhka- tai rahapelit ja arvontapelit kilpailevat samoilla markkinoilla. Se myös korostaa, että Loterie Nationale tarjoaa internetsivustollaan paitsi monenlaisia arvontoja myös sähköisiä pelejä ja vedonlyöntejä, jotka ovat samankaltaisia kuin muiden online-toimijoiden tarjoamat pelit, ja että tämä samankaltaisuus on vahvistettu tutkimuskirjallisuudessa erityisesti siltä osin kuin on kyse riippuvuudesta kyseisiin peleihin. Lisäksi kantaja toteaa, että Loterie Nationalen mainonta on erittäin hyökkäävää, koska sitä ei valvota.
- 13 Kantaja lainaa useita unionin tuomioistuimen ratkaisuja, kuten 27.6.2019 annettua tuomiota Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ym. (C-597/17, EU:C:2019:544), jossa muistutetaan verotuksen neutraalisuuden periaatteesta seuraavaa:

”28. Toiseksi on muistutettava, että jäsenvaltioiden on noudatettava verotuksen neutraalisuuden periaatetta, jonka vastaista on se, että samankaltaisia ja siis keskenään kilpailevia tavaroita tai palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla (tuomio 27.4.2006, Solleveld ja van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 ja C-444/04, EU:C:2006:257, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

— —

47. Mainitun periaatteen vastaista on se, että samankaltaisia ja siis keskenään kilpailevia tavaroita tai palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla (tuomio 11.9.2014, K, C-219/13, EU:C:2014:2207, 24 kohta ja tuomio 9.3.2017, Oxycure Belgium, C-573/15, EU:C:2017:189, 30 kohta).”

- 14 Tästä kantaja päättelee, että tällä erilaisella kohtelulla loukataan verotuksen neutraalisuuden periaatetta, sillä nämä kaksi palvelua ovat samankaltaisia, koska:

- niillä on toisiaan vastaavia ominaisuuksia ja ne vastaavat kuluttajien samoihin tarpeisiin, kun tätä arvioidaan sen perusteella, missä määrin eri tavaroiden tai eri palvelujen käyttötavat ovat toisiinsa rinnastettavissa,
  - palvelujen väliset eroavaisuudet eivät vaikuta merkittävästi keskivertokuluttajan päätökseen käyttää jompaakumpaa näistä tavaroista tai palveluista.
- 15 Kantaja arvostelee Belgian valtiota myös siitä, että se pysytti voimassa kumottujen säännösten vaikutukset 1.7.2016–21.5.2018. Kantaja muistutti verohallinnossa käydyssä menettelyssä, että unionin tuomioistuin totesi 27.6.2019 antamassaan tuomiossa *Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ym.* (C-597/17, EU:C:2019:544), että ”kansallinen tuomioistuin ei voi soveltaa kansallista säännöstä, jolla se valtuutetaan pysyttämään voimassa kumotun toimen tietyt vaikutukset, pysyttääkseen väliaikaisesti voimassa kansallisten säännösten vaikutukset”.
- 16 Cour constitutionnellen kumoamien säännösten vaikutusten taannehtivalla voimassa pysyttämällä ei pyritä mihinkään oikeutettuun tavoitteeseen eikä vastata mihinkään yleisen edun asettamiin vaatimuksiin, ja nämä ovat ainoat perusteet, joilla periaatteen tasolla tapahtuva oikeuksiin puuttuminen voitaisiin oikeuttaa. Lisäksi tällainen puuttuminen on suhteetonta, koska sillä horjutetaan osapuolten kyseessä olevien intressien tasapainoa.
- 17 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä todetaan, että se, ettei verovelvollinen voi saada palautusta unionin oikeuden rikkomisen seurauksena valtiolle maksamastaan arvonlisäverosta, merkitsee sellaista oikeuksiin puuttumista, jolla ei ole oikeutettua tavoitetta, joka ei ole oikeasuhteista ja jolla loukataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen ensimmäisessä lisäpöytäkirjassa vahvistettua oikeutta omaisuudensuojaan.

B. Belgian valtio

- 18 Belgian valtio katsoo, etteivät arvonnat ole samankaltaisia kuin sähköiset uhka- ja rahapelit, joten verotuksen neutraalisuuden periaatetta ei ole loukattu.
- 19 Sen mukaan arvonnat muodostavat uhka- ja rahapeleistä erillisen ryhmän seuraavista syistä:
- Belgian oikeudessa onnenpeleistä, vedonlyönnistä, pelikasinoista ja pelaajien suojelusta 7.5.1999 annettua lakia (loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs) ei sovelleta arvontoihin, koska lainsäätäjällä on jättänyt ne nimenomaisesti tämän lain soveltamisalan ulkopuolelle sen 3bis §:n nojalla. Arvonnoista säädetään 31.12.1851 annetussa arpajaislaissa (loi du 31 décembre 1851 sur les loteries) ja Loterie nationalesta 22.7.1991 annetussa laissa (loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale).

- Loterie nationalella, joka on julkinen laitos, on Belgian oikeudessa laillinen monopoli arvontojen järjestämisessä. Loterie nationalen toimialaan kuuluu kuitenkin myös uhkapelien ja vedonlyöntien järjestäminen niiden kaikissa muodoissa.
  - Yksityisoikeudellisten talouden toimijoiden online-periaatteella tarjoamia uhkapeli- ja vedonlyöntipalveluja valvoo Commission des jeux de hasard (rahapelikomissio, Belgia). Loterie nationale on Belgian valtion määräysvallassa. Loterie nationalen on muun muassa tehtävä Belgian valtion kanssa hallinnointisopimus (19.4.2002 annetun lain 14 §). Tässä sopimuksessa asetetaan Loterie Nationalelle, joka on yleisen edun mukainen yhteisö, erilaisia velvoitteita. Siinä täsmennetään, että Loterie nationalen tehtävänä on järjestää arvontoja, kilpailuja, uhkapelejä ja vedonlyöntejä yleisen edun ja kaupallisten käytäntöjen mukaisesti (ks. 19.4.2002 annetun lain 3 §:n 3 momentti).
  - Hallinnointisopimuksessa vahvistetaan laskenta- ja maksutavat monopolivoitolle, erityismaksuille ja prosenttiosuudelle voitosta ennen veroja ja määrätään näiden osoittamisesta vuosittain seuraaviin tarkoituksiin:
    - kehitysmaiden tukiohjelmien rahoittaminen (jäljempänä Loterie Nationalen avustukset),
    - valtioneuvoston määrittelemät yleishyödylliset tarkoitukset,
    - ja Caisse nationale des calamitésille (kansallinen katastrofirahasto), Fondation Roi Baudouinille (monialainen yleishyödyllinen säätiö) ja Fonds belge de survielle (nälkärahasto) myönnettävä vuotuinen rahoitus.
  - Loterie nationalea koskevissa oikeussäännöissä säädetään erilaisista toimenpiteistä yksityisten suojaamiseksi (suurelle yleisölle tiedottaminen todellisista voittomahdollisuuksista kussakin tuotetyypissä, tiedotuskampanjoiden järjestäminen peliriippuvuuteen liittyvistä taloudellisista, sosiaalisista ja psykologisista riskeistä).
  - Lisäksi Belgian valtion mukaan palautusprosentti – joka edustaa pelaajalle takaisin palautuvaa osuutta pelattujen panosten kokonaismäärästä – on arvontapeleissä (pelaajille palautuva prosenttiosuus on pieni: 50–60 prosenttia) huomattavan erilainen kuin muissa uhkapeleissä (pelaajille palautuva prosenttiosuus on suuri: vähintään 95 prosenttia).
- 20 Belgian valtio muistuttaa, että jäsenvaltioilla on harkintavaltaa, jonka nojalla ne voivat vapauttaa tietyt peliryhmät arvonlisäverosta ja säättää muut arvonlisäverollisiksi.
- 21 Kumotun lainsäädännön vaikutusten voimassa pysyttämisestä verohallinto toteaa, ettei kantaja ole lukenut kaikilta osiltaan 27.6.2019 annetun tuomion Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ym. (C-597/17, EU:C:2019:544) tuomiolauselmaa, jossa todetaan seuraavaa: ”kansallinen tuomioistuin [ei] voi pääasiassa kyseessä

olevan kaltaisissa olosuhteissa soveltaa kansallista säännöstä, jolla se valtuutetaan pysyttämään voimassa kumotun toimen tietyt vaikutukset, pysyttääkseen väliaikaisesti voimassa direktiivin 2006/112 vastaiseksi katsomiensa kansallisten säännösten vaikutukset siihen asti, kunnes nämä on saatettu kyseisen direktiivin mukaisiksi, jotta se voisi yhtäältä rajoittaa tämän kumoamisen taannehtivasta vaikutuksesta seuraavasta oikeudellisesta epävarmuudesta aiheutuvia riskejä ja toisaalta välttyä soveltamasta näitä säännöksiä edeltävää direktiivin vastaista kansallista järjestelmää.” (alleviivaus on verohallinnon).

- 22 Käsiteltävässä asiassa Cour constitutionnelle kuitenkin kumosi kyseiset säännökset siksi, että niillä rikottiin kansallisia oikeussääntöjä, eikä siksi, että se olisi todennut ne yhteensopimattomiksi arvonlisäverodirektiivin kanssa.
- 23 Verohallinto väittää, että Cour constitutionnellen kumoamalla säännöksillä ei pantu arvonlisäverodirektiiviä virheellisesti täytäntöön.

4. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen arviointi

A. Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee verotuksen neutraalisuuden periaatetta

- 24 Unionin tuomioistuin muistutti 27.6.2019 antamassaan tuomiossa Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ym. vastaan Ministerraad (C-597/17, EU:C:2019:544, 28 ja 47 kohta) verotuksen neutraalisuuden periaatteen ulottuvuudesta seuraavaa:

”Toiseksi on muistutettava, että jäsenvaltioiden on noudatettava verotuksen neutraalisuuden periaatetta, jonka vastaista on se, että samankaltaisia ja siis keskenään kilpailevia tavaroita tai palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla (tuomio 27.4.2006, Solleveld ja van den Hout-van Eijnsbergen, C-443/04 ja C-444/04, EU:C:2006:257, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

--

Mainitun periaatteen vastaista on se, että samankaltaisia ja siis keskenään kilpailevia tavaroita tai palveluja kohdellaan arvonlisäverotuksessa eri tavalla (tuomio 11.9.2014, K, C-219/13, EU:C:2014:2207, 24 kohta ja tuomio 9.3.2017, Oxycure Belgium, C-573/15, EU:C:2017:189, 30 kohta).”

- 25 Julkisasiamies Szpunar tiivistä 15.6.2017 esittämässään ratkaisuehdotuksessa The English Bridge Union (C-90/16, EU:C:2017:464, 19 kohta) neutraalisuusperiaatteen sisällön uhkapelien verovapautuksen yhteydessä seuraavasti: ”Tuomiossa Rank Group unionin tuomioistuin katsoi arvonlisäverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan i alakohdassa säädetyn pelitoimintaa koskevan vapautuksen yhteydessä, että kuluttajien kannalta kahden samanlaisen tai samankaltaisen palvelun, jotka täyttävät samat kuluttajien tarpeet, erilainen kohtelu arvonlisäverotuksessa on riittävä peruste sille päätelmälle, että verotuksen neutraalisuuden periaatetta on loukattu. Kysymys siitä, oliko kyseinen

toiminta 'vedonlyöntiä, arvontaa ja muita uhka- tai rahapelejä', määräytyi siten markkinaperusteisen lähestymistavan perusteella: jos asiakkaat pitävät palveluja samankaltaisina, niitä on verotettava samalla tavalla.”

26 Direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan i alakohdassa jätetään jäsenvaltioille laaja harkintavalta sen suhteen, vapauttavatko ne uhka- ja rahapelit arvonlisäverosta vai kantavatko ne niistä kyseistä veroa, koska sen mukaan kyseiset valtiot voivat vahvistaa edellytyksiä ja rajoituksia, joista tämän vapautuksen saaminen voi riippua. Jäsenvaltiot voivat käyttää niillä tämän säännöksen perusteella olevaa mahdollisuutta vahvistaa arvonlisäverovapautusten edellytykset ja rajoitukset siten, että ne vapauttavat arvonlisäverosta ainoastaan tietyt uhka- tai rahapelit.

27 Yhteisöjen tuomioistuin totesi palvelujen tarjoamisen vapauden alalla 24.3.1994 antamassaan tuomiossa *Schindler* (C-275/92, EU:C:1994:119, 60 ja 61 kohta), että ”edelleen on todettava, että kun otetaan huomioon niiden rahamäärien suuruus, joita on mahdollista koota arpajaisia järjestämällä, sekä niiden voittojen suuruus, joita arpajaisiin osallistuvat ihmiset voivat saada, erityisesti kun kyse on suurista arpajaisista, arpajaisiin liittyy suuri rikosten ja petosten vaara. Lisäksi niillä yllytetään sellaiseen rahan käyttöön, jolla voi olla vahingollisia henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia seurauksia. Lopuksi arpajaistoiminnalla voidaan merkittäväällä tavalla rahoittaa aatteellista tai yleisen edun mukaista toimintaa, kuten yhteiskunnallista toimintaa, hyväntekeväisyystyötä, urheilua tai kulttuuria, vaikkakaan tätä seikkaa ei sinänsä voida pitää objektiivisena oikeuttamisperusteena.

Näiden erityispiirteiden vuoksi on perusteltua, että kullakin jäsenvaltiolla on riittävästi harkintavaltaa päättää, mitä vaatimuksia arpajaisten järjestämistapojen, pelipanosten suuruuden ja arpajaisista saatavien tulojen käytön osalta on asetettava pelaajien suojaamiseksi ja kunkin jäsenvaltion yhteiskunnalliset ja kulttuuriset erityispiirteet huomioon ottaen yleisemmin jäsenvaltion yhteiskuntajärjestyksen suojaamiseksi.”

28 Unionin tuomioistuin muistutti niin ikään palvelujen tarjoamisen vapauden alalla 18.5.2021 antamassaan määräyksessä *Fluctus ym.* (C-920/19, ei julkaistu, EU:C:2021:395), että ”SEUT 56 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä onnenpelimarkkinoiden järjestämiselle kaksiosaisella järjestelmällä pelkästään siitä syystä, että monopolin haltijan arvonta- ja kasinotoiminnassa noudattamalla mainontakäytännöillä pyritään kannustamaan osallistumista aktiivisesti pelaamiseen muun muassa arkipäiväistämällä pelejä, antamalla niistä myönteinen kuva sen perusteella, että saadut tulot käytetään yleisen edun mukaiseen toimintaan, tai lisäämällä pelien kiinnostavuutta huomiota herättävillä mainoksilla, joissa korostetaan houkuttelevasti mahdollisuutta suuriin voittoihin”.

29 Toisaalta unionin tuomioistuin muistutti tällä kertaa arvonlisäverotuksen alalla 10.11.2011 antamassaan tuomiossa *The Rank Group* (C-259/10 ja C-60/10, EU:C:2011:719, 49–51 kohta) bingojen ja raha-automaattien rinnastettavuudesta,

että ”tästä seuraa, että ennakkoratkaisua pyytäneiden tuomioistuinten esittämällä oikeudellista järjestelmää koskevilla eroavaisuuksilla ei ole merkitystä arvioitaessa kyseisten pelien samankaltaisuutta.

Tätä johtopäätelmää ei horjuta se, että unionin tuomioistuin on eräissä poikkeustapauksissa myöntänyt, että kun otetaan huomioon kyseessä olevien toimialojen erityispiirteet, tavaroiden luovutuksiin tai palvelujen suorituksiin sovellettavissa säännöksissä tai oikeudellisessa järjestelmässä olevilla eroavaisuuksilla – kuten lääkkeen korvattavuus tai kysymys siitä, onko palvelun tarjoajalla yleispalveluvelvoitetta – voidaan luoda kuluttajien näkökannalta arvioituna eroavaisuuksia siihen, kuinka heidän tarpeisiinsa vastataan (ks. em. asia komissio v. Ranska, tuomio 3.5.2001, 27 kohta ja asia C-357/07, TNT Post UK, tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-3025, 38, 39 ja 45 kohta).

Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen kysymyksen a alakohtaan asiassa C-259/10 ja ensimmäiseen kysymykseen asiassa C-260/10 on vastattava niin, että tilanteessa, jossa kahta onnenpeliä kohdellaan eri lailla kuudennen direktiivin 13 artiklan B kohdan f alakohdan mukaisen arvonlisäverovapautuksen myöntämisen suhteen, verotuksen neutraalisuuden periaatetta on tulkittava siten, ettei huomioon ole otettava sitä seikkaa, että nämä kaksi peliä kuuluvat eri lupakategorioihin ja niiden valvontaan ja sääntelyyn sovelletaan eri oikeudellisia järjestelmiä.”

- 30 Unionin tuomioistuin muistutti edelleen arvonlisäverotuksen alalla 10.6.2010 antamassaan tuomiossa *Leo-Libera* (C-58/09, EU:C:2010:333) seuraavaa: ”35. Tätä periaatetta ei voida nimittäin tulkita sillä tavalla, että se on esteenä sille, että arvonlisäverosta vapautetaan uhka- tai rahapelin jokin muoto mutta toista taas ei vapauteta, jos nämä kaksi pelimuotoa eivät kilpaile keskenään, koska muutoin direktiivin 2006/112 135 artiklan 1 kohdan i alakohta ja tällä säännöksellä jäsenvaltioille annettu laaja harkintavalta menettäisivät tehokkaan vaikutuksensa.”
- 31 Tämän unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön tarkastelun perusteella käsiteltävässä asiassa nousee esiin unionin oikeuden tulkintaongelma, minkä vuoksi ensimmäisen ja toisen ennakkoratkaisukysymyksen esittäminen on perusteltua.
- 32 Nämä kysymykset ovat laajempia kuin Tribunal de première instance de Liège (alioikeus, Liège, Belgia) 18.11.2022 (asiassa C-741/22) esittämä ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys, joka koski erilaista kohtelua Loterie nationale tarjoamien sähköisten arvontojen ja yksityisten toimijoiden tarjoamien muiden sähköisten uhkapelien välillä.
- 33 Tässä ennakkoratkaisupyyntöä on nimittäin kyse erilaisesta kohtelusta yhtäältä sähköisesti tarjottavien uhka- tai rahapelien ja sellaisten uhka- tai rahapelien, joita ei tarjota sähköisesti (ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys), ja toisaalta ensin mainittujen pelien ja sekä sähköisesti että muuten kuin sähköisesti tarjottavien arvontojen (toinen ennakkoratkaisukysymys) välillä.

B. Toinen kanneperuste, joka koskee kumotun lain vaikutusten voimassa pysyttämistä

- 34 Asianosaisten lausumista ilmenee, että unionin oikeuden tulkinta aiheuttaa vaikeuksia monilta osin.
- 35 Ensinnäkin unionin tuomioistuin palautti 27.6.2019 antamassaan tuomiossa Belgisch Syndicaat van Chiropraxie ym. (C-597/17, EU:C:2019:544, 59 ja 60 kohta) mieleen edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltio voi pysyttää voimassa unionin oikeuden vastaisen säännöksen oikeusvaikutukset:

”Vaikka nimittäin katsottaisiinkin, että oikeusvarmuuteen liittyvien pakottavien syiden perusteella voitaisiin poikkeuksellisesti päättää väliaikaisesti lykätä sitä vaikutusta, että välittömästi sovellettava unionin oikeuden sääntö syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen oikeuden säännön, tällainen lykkääminen on esillä olevassa asiassa suljettava heti pois, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ole maininnut sellaisia konkreettisia seikkoja, jotka osoittaisivat, että jokin erityinen oikeudellisen epävarmuuden riski olisi olemassa (ks. analogisesti tuomio 8.9.2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, 67 kohta).

Etenkään pelkkä vetoaminen sellaisiin varainhoidollisiin tai hallinnollisiin ongelmiin, joita pääasiassa riitautettujen säännösten kumoamisesta voisi aiheutua, ei voi riittää perusteeksi sille, että kyse olisi oikeusvarmuuteen liittyvistä pakottavista syistä (ks. analogisesti tuomio 18.10.2012, Mednis, C-525/11, EU:C:2012:652, 44 kohta ja tuomio 10.4.2014, Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, 111 kohta).”

- 36 Jos käsiteltävässä asiassa todetaan, että arvonlisäverovapautuksen kumoaminen ainoastaan sähköisten uhka- ja rahapelien osalta on tosiasiallisesti arvonlisäverotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaista (ks. ensimmäinen kanneperuste), on selvitettävä, onko tämän kumoamisen vaikutusten voimassa pysyttäminen unionin oikeuden vastaista, koska sitä on perusteltu sillä, että ”jo maksettujen verojen palauttamisesta aiheutuisi varainhoidollisia ja hallinnollisia ongelmia”, vaikka kyseinen kumoaminen on seurausta kansallisten oikeussääntöjen eikä unionin oikeussääntöjen rikkomisesta.
- 37 Toiseksi unionin tuomioistuin lausui 10.4.2008 antamassaan tuomiossa Marks & Spencer (C-309/06, EU:C:2008:211), että silloin, kun jäsenvaltio on tulkinnut kansallista lainsäädäntöään virheellisesti ”sillä seurauksella, että tiettyjä liiketoimia, joihin kansallisen lainsäädännön mukaisesti sovelletaan vapautusta, – on verotettu yleisen verokannan mukaisesti, sovelletaan yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita, kuten verotuksen neutraalisuuden periaatetta, siten, että niillä perustetaan tällaisia liiketoimia suorittaneelle elinkeinonharjoittajalle oikeus saada takaisin määrät, jotka siltä on virheellisesti peritty näistä liiketoimista”.

- 38 Käsiteltävässä asiassa on tarpeen selvittää, onko verovelvollisella oikeus verojen palautukseen myös silloin, kun ne on pysytetty voimassa arvonlisäverodirektiivin ja verotuksen neutraalisuuden periaatteen vastaisesti.
- 39 Koska riidanalaisen arvonlisäverovapautuksen kumoamiseksi annetut säännökset kumottiin kansallisten oikeussääntöjen rikkomisen vuoksi, on myös määritettävä, olisiko Cour constitutionnellen ”kansallisena tuomioistuimena, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta” pitänyt kaikesta huolimatta pyytää asiassa ennakkoratkaisua unionin tuomioistuimelta SEUT 267 artiklan kolmannen kohdan mukaisesti.
- 40 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin esittää kolmannen, neljännen ja viidennen kysymyksensä näistä ongelmakohdista.

5. Ennakkoratkaisukysymykset

- 41 Kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1) Voiko jäsenvaltio yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan i alakohdan ja verotuksen neutraalisuuden periaatteen mukaan jättää kyseisessä säännöksessä tarkoitetun vapautuksen ulkopuolelle ainoastaan sellaiset uhka- tai rahapelit, joita tarjotaan sähköisesti, vaikka sellaiset uhka- tai rahapelit, joita ei tarjota sähköisesti, on edelleen vapautettu arvonlisäverosta?

2) Voiko jäsenvaltio yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 135 artiklan 1 kohdan i alakohdan ja verotuksen neutraalisuuden periaatteen mukaan jättää kyseisessä säännöksessä tarkoitetun vapautuksen ulkopuolelle ainoastaan sellaiset uhka- tai rahapelit, joita tarjotaan sähköisesti, lukuun ottamatta arvontoja, jotka on edelleen vapautettu arvonlisäverosta riippumatta siitä, tarjotaanko niitä sähköisesti vai ei?

3) Sallitaanko SEUT 267 artiklan kolmannessa kohdassa, että ylempi tuomioistuin pysyttää voimassa sellaisen kansallisen oikeuden säännöksen vaikutukset, jonka se on kumonnut sen vuoksi, että sillä rikotaan kansallista oikeutta, lausumatta lainkaan sen käsiteltäväksi samassa yhteydessä saatetusta unionin oikeuden rikkomista koskevasta kysymyksestä ja siten pyytämättä unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua kyseisen kansallisen säännöksen yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa ja tiedustelematta unionin tuomioistuimelta, millä edellytyksillä se voisi pysyttää voimassa kyseisen säännöksen oikeusvaikutukset siitä huolimatta, että se on yhteensopimaton unionin oikeuden kanssa?

4) Jos johonkin edellisistä kysymyksistä vastataan kieltävästi, saattoiko Cour constitutionnelle pitää taannehtivasti voimassa sellaisten säännösten vaikutukset, jotka se oli kumonnut sen vuoksi, että ne olivat yhteensopimattomia toimivallan

jakoa koskevien kansallisten sääntöjen kanssa, vaikka nämä säännökset olivat yhteensopimattomia myös arvonlisäverodirektiivin (neuvoston direktiivin 2006/112/EY) kanssa, ja perustella tätä sillä, että jo maksettujen verojen palauttamisesta aiheutuisi varainhoidollisia ja hallinnollisia vaikeuksia?

5) Jos edelliseen kysymykseen vastataan kieltävästi, voiko verovelvollinen saada palautuksen arvonlisäverosta, jonka se on maksanut järjestämiensä pelien ja vedonlyöntien todellisesta bruttotuotosta ja joka on kannettu sellaisten säännösten perusteella, jotka eivät ole yhteensopivia yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28.11.2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY ja verotuksen neutraalisuuden periaatteen kanssa?

TYÖASIAKIRJA